

انقلاب اسلامی نگاه تازه‌ای به مسئله زنان ایجاد کرده است، نگاهی که به زنان نه به چشم ابزار می‌نگرد و نه معتقد به خانه‌نشینی آنهاست. این نگاه حاصل چه نکاتی است و تحلیل شما در این رابطه چیست؟

ضمن تبریک میلاد تک‌گوهر آسمان ولایت، صدیقه طاهره، زهرای اطهر(س)، این نگاه برخاسته از نگاه فرهنگ مکتبی و دینی ماست که البته در همه ادیان دیده می‌شود اما جلوه اکمل آن در اسلام است. اگر چه جایگاه حضرت حوا، حضرت مریم(س)، آسیه، مادر و خواهر حضرت موسی(ص) همه نشان می‌دهند نقش‌های بسیار اساسی و تحول آفرینی در همه

پیشامبر(ص) در توصیف اوضاع اجتماع، زن را محور قرار می‌دهند و می‌فرمایند: «جز انسان‌های خیلی کریم لیاقت ندارند زن را کرامت کنند و جز انسان‌های خیلی پُست، کسی جرأت ندارد به زن اهانت کند.» اگر در جامعه‌ای به زن اهانت شد و با وسیله تولید سرمایه و لذت شد، آن جامعه یک جامعه پُست و لثیم است و هر جامعه‌ای که به زن نگاه کریمانه، ارزش‌مدار، در مظهر عفاف و در محور تربیتی داشت، آن جامعه، یک جامعه متعالی است.

تمدن‌ها و در مواقع ویژه به زن سپرده شده است. در نظام اسلامی نیز زهرای اطهر(س) در دفاع فاطمی از امام زمانش چنان درخشید که اولین آمر به معروف و ششیده راه ولایت شد و خودشان و فرزندان‌شان ازجمله حضرت زینب(س) پای انقلاب و اسلام ایستادند و گویی زندگی حضرت فاطمه (س) و زینب کبری (س) دو دست‌پرورده نظام اسلامی در سیره نبوی و علوی، جایگاه زن را به ما نشان می‌دهند. از این بالاتر، متن قرآن نیز وقتی می‌خواهد بالاترین الگوها را برای همه انسان‌ها، چه زن و چه مرد معرفی کند، دو نفر زن را معرفی می‌کند. در بحث ولایت که در ۲۵۰ آیه بیان شده است نیز، وقتی می‌خواهد به عالی‌ترین هدف خلقت اشاره کند، خاندانی

را با محوریت یک زن معرفی می‌کند که به واسطه و به‌خاطر آنها همه آسمان و زمین و خلقت خلق شده‌اند و می‌فرماید «مُم فاطمه و آبوها و یعلها و ینوها»، چرا نمی‌فرماید پیامبر و فرزندان‌ش یا امام علی(ع) و فرزندان‌ش؟ قرآن مستقیماً به یک زن اشاره می‌کند و محبت به او را محور و بهانه خلقت قرار می‌دهد. علاوه‌بر این در مسئله مباحله نیز برای رفع اختلاف بین موحدین که در بیان محق بودن یکی از دو دین الهی بود و می‌خواستند به صلح و آرامش برسند، از محور خانواده استفاده می‌شود و در آن، خانواده حضرت فاطمه(س) حضور دارند.

پس نگاه خانواده‌محور، نگاه‌اصولی و مبنایی در نظام اسلامی است که می‌تواند جهان را متحول کند، همان‌طور که همه ادیان و انبیا برای اثبات این نگاه و توجه به آن، برای تغییر در جوامع و تربیت انسان‌ها استفاده کرده‌اند. در آغاز خلقت انسان نیز، وقتی فرشتگان اعتراض کردند که چسرا آدم را که خونریزی می‌کند، آفرید، خداوند پاسخ داد «انی علمی ما لا تعلمون» و تجلی عملی این جمله را بران خلققت انبیا و ارسال رسل ادامه داد، تا اوج این حرکت کمال‌بخش به غروب عاشورا رسید و یک خانواده با همه هستی‌اش در عرصه اطاعت از فرمان الهی و نشان دادن حب الهی، نقش‌آفرینی کردند و آیه «انسی اعلم ما لا تعلمون» و علم الهی به حقیقت هستی انسان کامل، تجلی یافت؛ اوج این تجلی نیز در آن لفظ‌های است که ایشان می‌فرماید «الهی رضا یضفانک تسلیمًا لامرک» و سپس آخرین توجّه امام حسین(ع) به خیام و حفظ حریم خانواده است، آنجا که فرمودند اگر دین ندارید، لاقول آزاده باشید و چرا به زنان و کودکان بی‌پناه حمله می‌کنید.

همچنین، پیامبر(ص) نیز در توصیف اوضاع اجتماع، زن را محور قرار می‌دهند و می‌فرمایند: «جز انسان‌های خیلی کریم لیاقت ندارند زن را کرامت کنند و جز انسان‌های خیلی پُست، کسی جرأت ندارد به زن اهانت کند.» اگر در جامعه‌ای به زن اهانت شد و یا وسیله تولید سرمایه و لذت شد، آن جامعه یک جامعه پُست و لثیم است و هر جامعه‌ای که به زن نگاه کریمانه، ارزش‌مدار، در مظهر عفاف و در محور تربیتی داشت، آن جامعه، یک جامعه متعالی است.
اسلام که آمد، از همان صدر اسلام، بزرگ‌ترین محور تحولات اجتماعی را خانواده اهلیت قرار داد، در زمان عاشورا نیز نقش خانواده به اوج خود می‌رسد؛ باید دانست در روز عاشورا همه مردان و زنان، کودکان و نوجوانان و حتی بچه شیرخوره هم نقش و حضور مهمی داشتند که پس از آن واقعه نیز با وجود حضور حضرت زین‌العابدین(ع) باز هم حضرت زینب(س) در محوریت ادامه قیام و حرکت کاروان قرار گرفتند.

شاهدیم درحالی که امیرالمؤمنین و ۱۲ یا ۱۳ خالص ایشان در جهاد تبیین فعال بودند، اما نقش زهرای اطهر، محور اصلی است آن‌هم با تحولی که پیامبر(ص) در جامعه‌ای که دختر را زنده به گور می‌کردند، ایجاد کردند، آن جامعه متحول شده و آماده نقش‌آفرینی ریحانه‌النبی شدند و ایشان در عمده نقش اثرگذار زن را به همگان تبیین نمودند.

در نهایت اگر یک زن جایگاه والای خود را که خداوند در سرشت او نهاده‌اند کرده است، بشناسد و نقش مهم تربیتی خود را که مشابه انبیا و خداوند است بداند، آیا به اینجا می‌رسد که خود را حقیر ببیند یا تغییراتی در ظاهر و بدن خود مثلاً با عمل جراحی، سعی کند مطلوب انسانی دیگر و الگویی که ساخت انسانی‌هایی سودجو و شهوت‌پرست است، بشود؟ این نشان می‌دهد که به برخی جوامع این هویت را نشان نداده‌اند، درحالی که اسلام و انقلاب اسلامی این نگاه به زن را نشان داد، و انقلاب اسلامی برای تحقق نگاه متعالی به زن، سیاست‌های خوبی تصویب کرده است و مثلاً ۲۳۶ حکم برای ۳۶ دستگاه در کشور و

خانم‌ها، لازم است زنان امکانات علمی، مهارتی و تخصصی داشته باشند، ولی حتماً این حق انتخاب و فرصت را نداشته باشند که خانواده را اولویت بدانند؛ برای ایسن کار جامعه باید هزینه کند و دو سه برابر نیروی انسانی زن را به کار بگیرد که به اندازه کافی معلم،پرستار، پزشک و محقق و… داشته باشیم تا یک خانم مجبور نباشد تمام وقت خود را صرف اشتغال کند و از فرزندپروری و مسائل تربیتی خانواده عقب بماند.

درخصوص زنان موفسق و الگوهای سرآمد جامعه زنان به نظر می‌رسد نتوانسته‌ایم تاکنون این الگوها را به خوبی

بیستم جمادی الثانی، سالروز ولادت حضرت فاطمه زهرا (س)، برترین بانوی دوعالم و آسوه صبر، تدین، عفت و اخلاق برای همه زنان دنیا تا همیشه تاریخ است. بانویی که سبک زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی و شخصیتش می‌تواند بهترین الگو برای زنان و نسنخه‌ای برای نجات وضع بانوان و خانواده در دنیای امروز باشد. در آستانه ولادت با سعادت و مبارک حضرت زهرای مرضیه (س) با سرکار خانم دکتر «کبری خزعلی» اساتذ دانشگاه و عضو شورای زنان و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی که سال‌ها در حوزه زنان و خانواده مطالعات و فعالیت‌های اثرگذار داشته‌اند به گفت‌وگو پرداخته‌ایم.

خانم‌ها، لازم است زنان امکانات علمی، مهارتی و تخصصی داشته باشند، ولی حتماً این حق انتخاب و فرصت را داشته باشند که خانواده را اولویت بدانند؛ برای ایسن کار جامعه باید هزینه کند و دو سه برابر نیروی انسانی زن را به کار بگیرد که به اندازه کافی معلم،پرستار، پزشک و محقق و… داشته باشیم تا یک خانم مجبور نباشد تمام وقت خود را صرف اشتغال کند و از فرزندپروری و مسائل تربیتی خانواده عقب بماند.

که تبدیل به قانون شود. برای این قانون، دولت باید بودجه تعیین کند تا در برنامه‌ای پنج‌ساله این قوانین عملیاتی شود. اگرچه دستگاه‌های نظارتی در هر سه قوه نیز در این رابطه وجود دارند.

شورای عالی انقلاب فرهنگی یک وظیفه‌اش سیاست‌گذاری، زمینه‌سازی برای اجرایی کردن و نظارت بر نحوه تحقق این سیاست‌ها در دستگاه‌های مختلف است تا بفهمد مثلاً مصوبات مربوط به حجاب، خانواده، کودک و…

به کجا رسیدند.

آن چیزی که سیاست‌گذاری و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب و همین‌طور مصوبات کلان



دکتر «کبری خزعلی» در گفت و گو با کیهان:

صفحه ۸
شنبه ۱۲ دی ۱۴۰۲
۱۹ جمادی‌الثانی ۱۴۴۵ - شماره ۳۳۴۸۴

در رابطه با پیگیری مسائل واقعی زنان را چطور می‌بینید؟

تا زمانی که ما در انتخاب‌های خود دقت نکنیم و افسردی را انتخاب کنیم که آن‌ها پیاده‌سازی اسناد بین‌المللی را بر اسناد ملی و فرهنگ غرب را بر فرهنگ اسلامی ایرانی ترجیح می‌دهند، باید این‌اشد آنرا در آموزش و پرورش، فیلم‌ها، ولنگاری فرهنگی و سپس تهاجم و ناتوی فرهنگی شاهد باشیم؛ نتیجه و اوج این ولنگاری را در فتنه و اتفاقاتی که سال گذشته افتاد می‌بینیم که نتیجه یک دهه انحراف از معیارها و ارزش‌های دولت گذشته است. اثر تحولات فرهنگی، تدریجی ولی پایا و پویاست و هر دوره‌ای که تمام می‌شود اثر

ایجاد تحولات بزرگ و جهادی که ابتدای آن توسط مردان و با جنگ سخت بود، تداوم آن با جنگ نرم و جهاد تبیین است. امروز بیشترین بار جهاد تبیین برعهده زن است، چون زن محور عاطفه و عفاف است، گرچه مرد نیز تبیین می‌کند، اما نقش زنان همان‌طور که در صدر اسلام دیدیم، موثرتر است.

در «جهان مجازی» بزرگ می‌شوند و نه در خانواده، آموزش و پرورش و صرفاً براساس برنامه دولت و حکومت؛ بچه‌ها به دست رسانه و مشاهیر یا سلبریتی‌هایی که برای بچه‌ها الگو شده‌اند بزرگ می‌شوند. تعلیم و تربیت این بچه‌ها عملاً در یادگان دشمن است، البته دشمن نتوانسته است آنگونه که می‌خواست از این فرصت استفاده کند و نسل مؤمن و صالح ما هیچ‌جات روزگدر را پشت سر گذاشته و به زودی با تلاش خانواده و مسئولین به ثبات و اصالت خود بر می‌گردد.

رهبر انقلاب در این رابطه و در مورد سند ۲۰۳۰ هشدار دادند و فرمودند «اینها جمهوری اسلامی ایران است و ایران برای خود چارچوب‌های مشخصی دارد، کسی حق ندارد تعلیم و تربیت ما را به دست بگیرد.» یکی از اهم مشکلات را در رابطه با تربیت

بنده در این رابطه جلساتی با «ساترا» و وزارت ارشاد داشتیم و به این نتیجه رسیدیم که مسئله مالی و ارتباطات و تعامل کار را خراب می‌کند، به عبارتی برخی با بودجه‌های کلان هرجا بخواهند نفوذ می‌کنند و از طرفی

دکتر کبری خزعلی

ارزش‌های اسلامی ایرانی در آنها لحاظ می‌شود یا ارزش‌های اقتصادی حاکم است؟ الگوها و نیروهای مرجع چه نقشی دارند؟

سلیقه با رای مردم انتخاب شده بود، دچار اقبال و ادبار شد و برخی هم مورد کم توجهی قرار گرفت؛ گاهی اوقات دولت‌ها باعث شدند در جای توجه به سبک زندگی ایرانی اسلامی و سیاست‌های نظام و راهبردهای انقلاب، توجه به آژانس‌های بین‌المللی و سیاست‌های آنان باشد، این دولت‌ها مثلاً در دوره اصلاحات به صورت ناشیانه از خارجی‌ها دعوت می‌کردند و دوره‌های



آموزشی می‌گذاشتند و همه کارگزاران دولت‌ها، مریبان، اساتید دانشگاه، دانشجویان و به ویژه زنان کارگزار دولت در استان‌ها، الگوی سبک زندگی غربی را آموزش می‌دیدند؛ این روند در دولت‌های اول بسیار علنی اما در دولت قبل پوشیده‌تر انجام شد، بدین صورت که در تیتیر و بالای هر برنامه، «سیاست‌های ابلاغی رهبر انقلاب و شورای عالی انقلاب فرهنگی» نوشته می‌شد و قید می‌شد «برای پیاده کردن سبک زندگی اسلامی ایرانی در خانواده» اما برای این منظور، به فتلاند و سوئد می‌رفتند که آموزش بگیرند، در نه نهایت محتوای آن چیز دیگری بود؛ مثلاً علت رفتن به فنلاند برای کسب تجربه این بود که در آنجا زنان آمار اشتغال بالایی دارند تا بتوانند از عهده مخارج زندگی خود

آموزشی می‌گذاشتند و همه کارگزاران دولت‌ها، مریبان، اساتید دانشگاه، دانشجویان و به ویژه زنان کارگزار دولت در استان‌ها، الگوی سبک زندگی غربی را آموزش می‌دیدند؛ این روند در دولت‌های اول بسیار علنی اما در دولت قبل پوشیده‌تر انجام شد، بدین صورت که در تیتیر و بالای هر برنامه، «سیاست‌های ابلاغی رهبر انقلاب و شورای عالی انقلاب فرهنگی» نوشته می‌شد و قید می‌شد «برای پیاده کردن سبک زندگی اسلامی ایرانی در خانواده» اما برای این منظور، به فتلاند و سوئد می‌رفتند که آموزش بگیرند، در نه نهایت محتوای آن چیز دیگری بود؛ مثلاً علت رفتن به فنلاند برای کسب تجربه این بود که در آنجا زنان آمار اشتغال بالایی دارند تا بتوانند از عهده مخارج زندگی خود

اگر یک زن جایگاه والای خود را که خداوند در سرشت او نهاده‌ینه کرده است، بشناسد و نقش مهم تربیتی خود را که مشابه انبیا و خداوند است بداند، آیا به این‌جا می‌رسد که خود را حقیر ببیند و با تغییراتی در ظاهر و بدن خود مثلاً با عمل جراحی، سعی کند مطلوب انسانی دیگر و الگویی که ساخت انسان‌هایی سودجو و شهوت‌پرست است، بشود؟ این نشان می‌دهد که به برخی جوامع این هویت را نشان نداده‌اند، در حالی که اسلام و انقلاب اسلامی این نگاه به زن را نشان داد.

فرزندان‌شان بدون حمایت همسر برآیند، اما نمی‌دیدند که در واقعیت زنان در این کشورهای غربی بدترین سطح رفاه و کمترین اول سلامت و نشاط خود زن است، دوم کرامت زن است تا بنابراین به ثمر نرسیدن کامل سیاست‌های مربوط به مسائل زنان، به دلیل اجرانشدن و تغییر محتوای اسناد توسط دولت‌های مختلف است. این دولت‌ها حتی عنوان می‌کردند که چرا به زور می‌خواهید مردم را به بهشت ببرید؟ این حرف‌ها را مردم می‌شنیدند. نتیجه این سیاست‌ها این است که زن برای تامین معاش خانواده مجبور به کار کردن و صرف تمام انرژی در بیرون از منزل شده و در نتیجه از تربیت و هدایت خانواده عقب می‌ماند.

همچنین، برای رسیدن به رفاه و آرامش و آسایش خانواده «چهار شرط برای حضور اجتماعی زنان» تعیین شده است؛ اول سلامت و نشاط خود زن است، دوم کرامت زن است تا نگاه ابزاری به او نشود، سوم توجه به حفظ‌شان و سلامت خانواده و تربیت فرزندان و چهارم رعایت عفاف و حجاب در جامعه است. همچنین «تقویت نقش پدری مردان به عنوان رهبر خانواده» باید حفظ شود و براساس آن، زن نباید احساس کند با هر بیگاری که ممکن است، شغلی به دست آورد تا بتواند به خانواده همه مورد بالا و موارد دیگر، سیاست‌های ابلاغی رهبر انقلاب به عنوان سیاست‌های

کودک و نوجوان، در دوران کرونا شاهد بودیم که سه سال مدارس کشور را با پروتکل‌هایی برخلاف بسیاری از کشورها مانند آمریکا و انگلیس و بسیاری از کشورهای دیگر تعطیل کردیم و بچه‌ها از نظر تربیتی، از خانواده، مدرسه و دانشگاه بریدند. در واقع سه سال آموزش آنها در دست دیگران بود. البته در دولت کنونی این موضوع مدیریت شده است و دوسالی است که می‌توانیم با ۷ یا ۸ ساعت با بچه‌ها صحبت کنیم.

در رابطه با سؤال شما در موضوع فضای مجازی، باید گفت که برای رسانه و فضای مجازی با توجه به اهمیت آن، شورای عالی فضای مجازی تشکیل شده است که متأسفانه این شورا بسیار تحت سلطه دولت‌ها بوده و این فضای مجازی که مسئله فضای مجازی را این جدی بگیرند. این درحالی است که می‌بینیم برخی کشورها در برخورد با شبکه اجتماعی مثل تیک تاک (Tik Tok) که به نظرشان مفید نیست، مسئول آن شبکه اجتماعی را محاکمه می‌کنند. ما نیز اکنون اعلام کردیم که باید شبکه‌های اجتماعی مثل همه کشورها قوانین داخلی‌مان را بپذیرند و سپس آزادند که فعالیت کنند، اما آنها زیر بار نمی‌روند. البته دولت در مقابل بی‌قانونی برخی نرم‌افزارها ایستادگی و برنامه‌ریزی خوبی دارد ولی پدیده‌های همچون استفاده از فیلترشکن، مانع اجرای تدابیر لازم در جهت قانونمندشدن فضای مجازی می‌شود. اکنون مسئله فیلترینگ برخی نرم‌افزارها فضای مجازی، یکی از سؤالات بچه‌های ماست که باید به آن با این استدلال پاسخ داد. امید است دولت بتواند در آینده فضای مجازی پاک، پرسرعت، پرتوان، قانونمند، قدرتمند و مبتنی بر توان داخلی داشته باشد که مردم بتوانند از آن به خوبی استفاده کنند.

در مورد نقش آموزش و پرورش و پرورش و نکته‌ای که درباره سند ۲۰۳۰شاره کردید، لطفاً کمی بیشتر توضیح دهید.

در مورد آموزش و پرورش ما موصبه‌ای در سال ۱۳۹۰ داریم که موسوم به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است، اما بعد از سال ۱۳۹۰، گروهی از مدیریت میانی دولت سند توسعه پایدار ۲۰۳۰ یونسکو را بر سند ملی ترجیح دادند و طی جلساتی در درون مدلی میانی وزارتخانه، سندی ارائه کردند که به سند توسعه پایدار ۲۰۳۰ نامگذاری شد؛ این سند از نظر محتوا، مبانی و روش‌ها با اسناد ملی بسیار متفاوت بود و رهبر انقلاب نیز با تمام موارد آن مخالفت کردند، چرا که این سند کاملاً مخالف دین و برانرازنده مبانی و مفاد دینی و انقلاب اسلامی و مخالف استقلال و آزادی کشور بود. هدف این سند آن بود که کلیه کودکان و جوانان را تا سال ۲۰۳۰ در ضدت با جامع و کاملاً سکولار تربیت کند، حال آنکه ما دیدیم بخشی از جوانان در جامعه همچان رده سال گذشته، یعنی سال ۲۰۲۲ به اهداف این سند نزدیک شدند.

باید دانست پس از آن که شورای عالی انقلاب فرهنگی این سند را بررسی و عدم اجرای آنرا در سال ۹۶ تصویب کرد، برخی از شبکه‌های افاد در مدیریت معانی جامعه اجرای آنرا مخفیانه نمودند. در سمت و سلم موضوعات متعالی به‌طور کلی عملکرد دولت‌های مختلف در کنار مادران و خواهرانی که در این ۴۰ سال همراه آن‌ها بودیم، نباید به نسل جوانی که پا به میدان گذاشته‌اند و مدیران، مسئولان و معلمان آینده هستند، با امید به این که این عزیزان تیزهوش و فعال‌اند، همت نسل Z، نسل غیرقابل کنترل و امثالهم زد، چرا که امکانات رشد برای این عزیزان محیاست؛ این عزیزان باید تصمیم بگیرند که هویت انسانی و اصالت‌های ایرانی خود را پیدا کنند، نپذیرند که دیگران برای آن‌ها الگوهای آفریننده هستند و واقعیت این است که اگر جهان‌بینی و نگرش مستقلی داشته باشیم، همچنین بدانیم که آینده‌ای روشن در جهتی پر از عدل، آرامش و امید پیش روی ماست و ما باید زمینه‌ساز ظهور باشیم و به مظلومان جهان تحولی که پیامبر(ص) در جامعه‌ای که دختر را زنده به گور می‌کردند، ایجاد کردند، آن جامعه متحول شده و آماده نقش‌آفرینی ریحانه‌النبی شدند و ایشان در عمده نقش اثرگذار زن را به همگان تبیین نمودند.